Štev. 8. V Ljubljani, dne 29. januarja 1908. Leto II.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO JE V LJUBLJANI.

POSAMEZNE ŠTEVILKE PO 10 VINARJEV.

NOVA DOBA

NAROČNINA ZA CELO LETO 8 K, ZA POL LETA 4 K, ZA ČETRT LETA 2 K. V LJUBLJANI S POŠILJANJEM NA DOM ISTE CENE.

GLASILO SLOVENSKE GOSPODARSKE STRANKE.

IZHAJA VSAKO SREDO IN SOBOTO. — ZA OZNANILA SE PLAČUJE OD TROSTOPNE PETIT-VRSTE PO 15 H, ČE SE OZNANILA TISKA ENKRAT, PO 12 H, ČE SE TISKA DVAKRAT IN PO 9 H, ČE SE TISKA TRIKRAT ALI VEČKRAT. — DOPISE IZVOLITE FRANKOVATI. — ROKOPISOV NE VRAČAMO. — NA NAROČBE BREZ ISTODOBNE VPOŠILJATVE NAROČNINE SE NE OZIRAMO. — UPRAVNIŠTVU BLAGOVOLITE POŠILJATI NAROČNINE, REKLAMACIJE, OZNANILA, T. J. ADMINISTRATIVNE STVARI.

Shod S. G. S. v Ribnici.

Naša stranka je sklicala na nedeljo, dne 26. t. m., shod volilcev v Ribnici, da se volilci kočevsko-ribniško-velikolaškega volilnega okraja na tem shodu domenijo o kandidatih za bodoče deželnozborske volitve. Stranka kot taka se zvesta svojemu načelu, da naj kmetsko ljudstvo samo, brez vsakega vpliva od zunaj, odločuje in odloči v tem velevažnem vprašanju, nikakor ni hotela vtikati v rešitev tega vprašanja, temveč je sklicala shod z namenom, da naj ljudstvo samo izbere ona dva moža, do katerih ima polno zaupanje in od katerih pričakuje, da bodeta vse svoje moči posvetila ljudskim koristim v bodočem deželnem zboru. In shod se je vršil tudi v znamenju svobodne, popolnoma neomejene ljudske volje.

Shod otvori strankin zaupnik, ribniški župan, g. dr. Schiffrer, poudarjajoč zgoraj označeno strankino stališče in izjavljajoč, da bo S. G. S. podpirala ona kandidata, katera si volilci izberejo.

Na predlog g. Andreja Henigmana se nato izvoli za predsednika shoda g. Kljun iz Dolenjevasi, podpredsednikom g. Fajdiga iz Sodražice, zapisnikarjem pa g. Štefančič iz Vel. Lašč.

Predsednik izjavi, da bo vsakemu dal besedo, kdor se priglasi. Prvi govori g. Ivan Rus kot pristaš S. G. S. povdarjajoč, da je glavni cilj stranke osamosvojitev kmetskega stanu. Ta shod bodi manifestacija ljudske volje v vsakem oziru, verskem, narodnem in gospodarskem. S. G. S. ni prišla, da komandira, temveč da pouči ljudstvo, da se to postavi na svoje lastne noge. Druge stranke ne delajo tako. S. L. S. je pred kratkim po svojih zaupnikih vsilila ljudstvu svoje kandidate proti volji ljudstva. Protestiramo proti takemu vsiljevanju, ki kaže, da se hoče kmetu tudi še nadalje le komandirati od zgoraj ter s tem edino le še bolj razširjati razdor med ljudstvom. S. G. S. želi ublažiti strankarske strasti, ki so ljudstvu že toliko škodovale, njej ni za gospostvo niti za milijonsko premoženje, njej je le zato, da postane kmet sam svoj. Ljudstvu njegove pravice.

V zadnjem deželnem zboru, v katerem je bilo poleg visoko učenih mož tudi špekulantov in ljudi, ki sploh niso vedeli, zakaj so v deželnem zboru, so bile strankarske koristi vse, a kmetu je ostal prazen žep. V davkariji ne poznajo niti klerikalnega, niti liberalnega denarja, trpelo je vse kmetsko ljudstvo, in treba je, da se vse kmetsko ljudstvo složno in odločno upre takemu oškodovanju svojih koristi. Sedaj je čas zato, in sedaj naj pride volja ljudstva do svojega izraza.

Pri nas so se nastavili kandidati po „Kmečki Zvezi“. Kak dobiček ima kmet od „Kmečke Zveze“ (Nobenega! Izgubo!)? „Kmečka Zveza“ je le kmečka zadrga, s katero se veže kmeta, kadar se ga rabi, od enih volitev do drugih, a ko je kmet po njej popolnoma propadel, mu ne dajo niti potnine v Ameriko.

Kmet naj si sam popolnoma svobodno postavi svoje kandidate, ne pa da bi mu jih komandirale stranke. In proč tudi z onimi visokimi programi, ki so neizvedljivi, za kmeta so le mali programi, od časa do časa, po časovnih in krajevnih potrebah.

Govornik zavrača „Slovenčeve“ napade kot papirnate bombe, ljudstvo gre preko njih naprej za svojim ciljem. Sedaj je čas, da ljudstvo stopi na lastne noge, da se kmet osamosvoji, da pride do svojih pravic. — Zborovalci so ves govor spremljali z očitnimi izrazi odobravanja.

Drugi govornik g. Ignac Merhar zavrača „Slovenčeve“ napade na svojo osebo. Izjavlja, da ni kandidat in da se ni nikomur ponujal kot tak, da je „Slovenec“ lagal, ko ga je proglasil za kandidata. Kmet naj sam odločuje o tem, kdo ga bo zastopal v deželnem zboru, v katerem je treba sodelovanja vseh stanov, da bo imelo ljudstvo kaj koristi od njega. V prvi vrsti pa je treba, da pride kmet do svojih pravic, in če se to zgodi, potem se je nadejati, da pride zopet v deželo mir, ki je tako zelo potreben za vsak napredek našega ljudstva.

Nato zavrača g. nadsvetnik Višnikar (g. nadsvetnik ima kot častni občan volilno pravico v dveh občinah) odločno neosnovane napade drž. posl. Jakliča na sodišča, češ, da so pristranska, strankarska, da ima pravico pred sodiščem le bogati, liberalec. Zborovalci so povsem odobravali njegova izvajanja. Nadalje se bavi s potrebo preosnove deželnozborskega volilnega reda. Bivšemu deželnemu zboru se je sicer predložila volilna reforma, a bila je nesprejemljiva, ker je bila prikrojena po strankarskih koristih, ne pa po ljudskih. Stranke gredo, ljudstvo pa ostane, treba pa je torej, da se uvede volilna reforma, ki bo pravična, po željah in zahtevah ljudstva. Jako krivično so razdeljeni mandati po sedanjem volilnem redu. Ribniški kmetski volilni okraj šteje 42000 prebivalcev, mestni okraj Kočevje-Ribnica pa samo 3000. Ista krivica se godi tudi Ljubljani, ki ima samo dva mandata. Vsekako pa naj se gleda na to, da bo vsak volilni okraj volil samo enega poslanca, ne pa da voli po več sodnih okrajev, ki nimajo nikakih skupnih koristi, skupaj po več poslancev. Splošno pa je nujna potreba, da se ublaži strankarski boj in politični prepiri, od katerih ima ljudstvo edino le škodo. Govornik v tem soglaša s S. G. S. Treba pa je boja proti politični korupciji na celi črti, ne glede na desno ali levo. Ljudstvo naj samo odločuje v svojih zadevah, naj si samo izbira svoje zastopnike, ki bodo delali za pravico in resnico v blagor domovine in volilnega okraja.

Po četrturnem premoru v svrho določitve kandidatov predlaga g. Henigman, da se postavita kot kandidata gg. **Ivan Rus** in **Ignacij Merhar.**

Obe kandidaturi se sprejmete soglasno. Proti ni glasoval nihče, tudi izmed navzočih nasprotnikov ne.

Oba imenovana izjavita, da sprejmeta kandidaturo in da bodeta delovala po volji svojih volilcev.

K besedi se nato oglasi ribniški kapelan g. Orehek ter zavrača g. Rusa, češ, da S. L. S. ni komandirala Jakličeve in Bartolove kandidature, temveč da ste bili ti kandidaturi določeni na shodu zaupnikov dne 19. t. m. Nadalje pravi, da „Kmečke Zveze“ niso zadrge, kakor jih je imenoval g. Rus, temveč da bodo potem, ko pride S. L. S. na krmilo, že pokazale, kako so koristne za kmeta. O g. Rusu trdi, da je v ribniški dolini mrtev človek zaradi njegovega nastopa pred štirimi leti, kjer da je tolkel po duhovščini, in da ne bo dobil nobenega glasu. (Zborovalci hrupno ugovarjajo in dvigajo roke.) Drugi kandidat g. Nace (govornik dosledno zasmehljivo tako imenuje g. Merharja, dokler ga predsednik ne pouči o dostojnosti) mu je premalo znan. Treba si ga je šele ogledati. Stavi tri vprašanja: Ali je bil vedno istega političnega mišljenja, ali je sploh storil že kaj za kmeta, kajti o tem nihče nič ne ve, in tretjič ali je njegovo zasebno življenje ... Zborovalci, ki so jih že prvi dve vprašanji razburili, da so govorniku hrupno ugovarjali, niso dali, da bi bil izgovoril do konca. Nastal je silen hrup, čuli so se burni klici ogorčenja, da se ne pusti na tak nesramen način blatiti občespoštovanega moža, o katerem še nihče nikoli ni mogel trditi kaj slabega, in malo je manjkalo, da ni g. kapelan zletel skozi vrata. Izjavljal je na ves glas, da spoštuje g. Merharja kot moža poštenjaka v vsakem oziru, ali v silnem hrupu ga ni nihče čul. Šele ko se je g. Rusu in drugim posrečilo nekoliko pomiriti upravičeno ogorčene

LISTEK.

Sinje morje in beli ogenj.

Fantazija.

Spisal Vladimir Levstik.

(Konec.)

Vstalo je solnce nad skalovjem in je predramilo Lepo in ribiča Kruta.

Lepa se je zavedla; škrlatno se ji je razlil po licih sram, globoko je zazdihnila; a premagala se je in je dvignila h Krutu mehko roko, naj jo pelje domov:

„Prosila bom očeta: Glej, oče, sokola, glej junaka, ki me je otel, da me ni oskrunil grški rob, ko me je zavedel v skalovje! Glej bodalo, ki je še rdeče od njegove krvi! Daj, orel moj stari, nagradi sokola s častjo in z bogastvom, pripravi nam svatbo v belih dvorih! Pojdi z mano, Krut, sokol ti moj zlati!“

Poljubila ga je Lepa; vdal se je Krut in je obljubil.

Vzel je brašno preko ram in je dvignil knežnjo na krepke roke. Nosil je knežnjo Lepo do večera, da si ne bi ranila nog ob pesku in ob kamenju. Hodil je in se ni utrudil; krepila ga je bližina njene lepote.

Prišla sta na večer pod beli grad, kjer je izviral v hrastovem logu studenec z žuborečo vodo. Tedaj je pa dejala knežnja Lepa:

„Omij mi noge v studenčnici; dolgo sem bila od doma, prah se je prijel nog in rdečih opank, in sram me je iti takšno v očetove dvore.“

Ribič Krut je pokleknil; podstavil je njeni nožici levico, z desnico pa ji je sezul opanke iz rdečega usnja. Omil ji je beli nogi, gladki kakor brušena slonovina in mehki, kakor cvetje, ki se ziblje v jutranjem dihu, demantne rose pijano.

In gledal je drobne žile, ki so se svetile skozi tanko kožo, in temnele so mu oči. Dolgo ni bil gotov ribič Krut; a ko je hotel obrniti oko k vladarici, takrat se je v zraku zasvetilo jeklo in v hrbet se mu je zadrlo bodalo, tesno pod levo ramo.

Jeknil je Krut in se je zgrudil; kri se je vlila po produ v kristalni studenec in splašili so se ptiči v tihem logu ...

Kakor mrtev je obležal rešitelj; nič več niso gledale oči, srce ni več utripalo; krvave so bile ustnice in zdelo se je, da še govore in prete s skrivnostnim, groznim šepetom.

Takrat se je Lepa domislila prejšnjega večera; prišlo ji je strašno in bridko, da se je zgrudila na bela kolena in je poljubila Kruta na krvaveča usta. Poljubila ga je in utrnilo se ji je dvoje blestečih solz, da so mu padle na mrtve oči ...

* * *

Tiho je v krogu gusarjev. Lica bledé, sliši se sopenje silnih prs, in med plačem starodavnih gosli grmi krohot besnečega morja.

Smehlja se glavarjeva krasotica; povesila je trepalnice čez temne oči in je raztegnila ustnice nad drobnimi zobki ...

III.

Kneginja Lepa, gotski kralj in gusar.

In zopet poje pevec:

„Krut se je zasmilil gozdni vili. Spustila se je k njemu na šumečih perotih in je pozvala tovarišice, da so ga odnesle v daljni kraj. Izmila mu je rano z živo vodo — glej, in zaprla se je: spet so izpregovorila usta, spet so izpregledale oči.

Vila je dala Krutu ladjo, natovorjeno z zlatom in oboroženo od vrha do dna; postal je gusar.

Njegovo ime je zaslovelo nad valovi, in s trepetom so ga šepetali, koder bije srd morja ob pristaniške jezove. A pevci so peli njegovo slavo in devojke so sanjale o njegovih objemih ...

zborovalce, je g. Rus ponovil kapelanovo izjavo, nakar se je hrup polegel. G. kapelan ni nadaljeval.

G. Rus je nato pojasnil, da je na znanem shodu pred štirimi leti konstatiral edino le sodnijskim potom dokazana dejstva, da ni govoril proti duhovščini kot taki, temveč o stvareh, ki so se dogajale v dolenjevaškem konsumnem društvu in o stvareh, ki so bile priložene sodnijskim aktom.

G. Merhar je ob vsestranskem pritrjevanju in odobravanju izjavljal, da je imel vedno najboljšo voljo delovati za ljudstvo in da teh svojih načel ni nikdar zatajil. Ako ni takoj našel najpripravnejše poti do uresničenja teh načel, se mu to ne more šteti v greh, a o čistosti njegovih namenov pač ne more nihče posumnjati. Ako se mu odreka dosedanje delovanje v korist kmetu, odgovarja s tem, da že 18. leto županuje v svoji občini, in da ne bi užival tega zaupanja, ako ne bi bili občani prepričani, da je njegovo delovanje v korist kmetu. Ne baha se stem, ali resnica je, da opravlja vedno županske posle brezplačno, in da se je gotovo njegovemu delovanju zahvaliti, da ima občina Dolenjavas najmanjše občinske doklade na Kranjskem, samo 4 %. Glede tretjega kaplanovega vprašanja pa ne izjavlja drugega, kakor da je bil in bo mož! Viharno odobravanje je sledilo tem besedam.

Govoril je nato še g. Lovšin iz Ribnice ter pozivljal volilce, da zastavijo vse svoje moči, da bodeta postavljena kandidata tudi izvoljena.

Nato so se sprejele stavljene resolucije, nakar je predsednik zaključil ta velepomembni shod.

Shod je bil dobro obiskan. Navzočih je bilo najmanj 250 mož iz celega volilnega okraja, med njimi kakih 20 nasprotnikov. Iz trga Ribnice je bilo tudi nekaj udeležnikov, ali ti so se, kakor je edino pravilno, vzdrževali vsakega glasovanja.

Shod je torej uspel jako dobro, dasiravno so se v nedeljo, gotovo po silnem pritisku iz Ljubljane, čule s prižnice v srca segajoče besede, da naj se možje, ako imajo kaj krščanskega prepričanja v sebi, ne udeleže tega „liberalnega“ shoda, češ, da bodo govorili na njem ljudje, ki se sicer kažejo zelo verne, v srcih so pa najhujši „liberalci“ Na tak način se je hotelo odvrniti ljudstvo od shoda, na katerem je šlo edino le za koristi in pravice, upravičene želje in zahteve kmetskega ljudstva, za njegov blagor in njegov napredek, na katerem pa tudi ni bilo niti ene žale besede proti duhovščini, še manj pa proti veri. Pač pa sta oba kandidata izrecno povdarjala, da jima je boj proti veri popolnoma tuj, izražala sta svoje spoštovanje veri in odločno obsojala vsakojak napad na kako osebo, bodisi to ali ono, tega ali onega političnega prepričanja.

Vrlo uspeli shod je utrdil v nas prepričanje, da bo samozavestno kmetsko prebivalstvo ribniškega volilnega okraja z ono prirojeno mu odločnostjo zasledovalo svoj cilj — osamosvojitev kmeta iz jerobstva politično-strankarskih koristolovcev, in tudi doseglo ta cilj. Treba je le še nadaljnega krepkega in vztrajnega dela, in v deželni zbor bosta vstopila moža, na katera bo kmetsko ljudstvo lahko zrlo s ponosom kot na svoja zastopnika in od katerih sme pričakovati, da je bodeta zastopala po njegovi želji in volji.

Resolucije.

I.

Z ozirom nato, da je pravi napredek kmetskega ljudstva in po njem sploh celega slovenskega naroda mogoč edino le tedaj, ako kmetsko ljudstvo, ki najbolje samo pozna in umeva svoje potrebe, samo odločuje vselej in povsod, kadar gre za njegove pravice in koristi, smatrajo volilci kmetskih občin volilnega okraja Kočevje-Ribnica-Velike Lašče, zbrani na shodu volilcev sklicanem po „Slovenski Gospodarski Stranki“ v Ribnici dne 26. januarja, za najnujnejšo potrebo, da se kmetsko ljudstvo postavi na lastne noge ter negledena politične stranke, zavračajoč vsak vplivod zunaj, samo izbira za vse korporacije, tako državni, deželni zbor in druge zastope, može izmed sebe po svoji lastni volji. Izvoljeni zastopniki ljudstva so odgovorni edino le volilcem, ki jim dajejo smer in navodila za njihovo delovanje po razmerah časa in krajevnih potrebah.

II.

V potekli ustavni dobi deželnega zbora je politična strankarska strast, izražajoča se v burnih obstrukcijskih nastopih sedaj ene, sedaj druge slovenske politične stranke popolnoma onemogočila redno delovanje deželnega zbora ter tako silno oškodila razvoj kmetskega gospodarstva cele dežele. Zbrani volilci najstrožje obsojajo vsako obstrukcijo v narodnih zastopih, po kateri bi bile oškodovane koristi kmetskega ljudstva, ki tvori ogromno večino v deželi.

III.

Ker tvori večino prebivalstva v deželi kmetsko ljudstvo, ki je po številu glavna in tudi kot davkoplačevalec važna podlaga deželnemu gospodarstvu, smatrajo zbrani volilci za najupravičenejšo svojo zahtevo, da dežela kar najizdatnejše podpira razvoj kmetskega gospodarstva.

IV.

Zbrani izrekajo, da je sedanji deželnozborski volilni red skrajno krivičen in da je njegova preosnova nujno potrebna. **Stojimo na stališču splošne in enake volilne pravice.** Ako bi se pa taka reforma za sedaj ne mogla doseči, naj se v novem zakonu odpravijo vsaj kričeče krivice in **da vsem slojem primerno in pravično zastopstvo.** Na podlagi pravične reforme volilnega reda pride kmetsko prebivalstvo tudi v deželnem zboru do tiste veljave, katera mu gre po številu in važnosti kmetskega stanu.

Politični pregled.

Avstrijska zunanja politika.

V ponedeljek je imela ogrska delegacijska komisija za zunanje zadeve svojo sejo, v kateri je minister za zunanje zadeve govoril o avstrijski zunanji politiki. Poudarjal je, da v času od zadnjega delegacijskega zasedanja ni bilo dogodkov, ki bi neugodno vplivali na stališče naše države na zunaj. Položaj je ostal skoraj popolnoma enak. Med vsemi državami se kaže želja po zbližanju in utrditvi medsebojnih prijateljskih odnošajev. Tako se je zgodilo tudi med Nemčijo in Anglijo, med katerima so bile razmere nekoliko napete. Z Italijo je Avstrija v prijateljski zvezi in ministru se je posrečilo to vez še bolj utrditi in jo storiti še prisrčnejšo. Sicer tudi tu še niso izginila nasprotstva, ki jih goji Avstriji sovražna stranka, ali vendar so stopila nekoliko v ozadje. Italijanska vlada podpira z vsemi svojimi močmi delovanje Avstrije na zagotovitev čim najbolj prijateljskih odnošajev med obema državama.

Glede Balkana obsoja minister turško nedelavnost, da je ona kriva, da razmere niso take, kakor jih žele velevlasti. Sicer pa niti Turki niti drugi balkanski narodi niso umeli reformne akcije, kajti Turki mislijo, da je boljše ako se pokoljejo drugi narodi med seboj, ker se stem vzdržuje turško gospostvo, a krščanski narodi so mislili, da ima reformska akcija namen uničiti turško gospostvo in so si hoteli razdeliti turško posest. Velevlasti pa želijo Balkanu edino le mirni in času primerni razvoj.

Velevlasti delujejo vse v smislu mirovne politike. Avstrija je poleg zveze z Nemčijo in Italijo v prijateljskih odnošajih z Rusijo in ravno tako tudi z Angleško in Francosko. Tudi sedanji spori v Maroku niso izpremenili teh odnošajev, in Avstrija se noče nikakor vmešavati v notranje zadeve te države. Prijateljske vezi so tudi med Avstrijo in ameriškimi Združenimi državami, kar je z ozirom na izseljevanje velike važnosti.

Na haaški mirovni konferenci se razoroževanje sicer ni moglo dognati, ali vendar se je marsikaj doseglo v ureditvi mednarodnega prava.

Na Balkanu zasleduje Avstrija svojo gospodarsko politiko, katero namerava pospeševati s pomnožitvijo prometnih zvez, posebno pa z zgradbo železnic do srbske in turške meje. Deluje se na to, da tudi Srbija in Turčija storite v tem oziru svoje, in tako bo imela Avstrija direktno zvezo z grškimi lukami in Vzhodom. Potrebna je tudi železniška zveza s Črno goro.

Minister je zaključil z zatrdilom, da gre vsa avstrijska zunanja politika za tem, da se vzdrže prijateljske razmere, da se varujejo naše koristi in da se ohrani mir. Avstrija, ki leži v srednji Evropi, na pragu Vzhoda, zavzema vsled tega zelo važno stališče med drugimi državami in zato je treba, da s krepko roko vodi svojo politiko. Minister zato prosi, da bi delegacija odobrila proračun vnanjega ministrstva kakor tudi potrebščine vojnega ministrstva in mornarice.

Deželni zbori.

Nemškonacionalna večina koroškega deželnega zbora se je obrnila na vlado, da bi sklicala deželni zbor k daljšemu zasedanju. Vlada je bila pripravljena ugoditi tej želji, toda ne za dalj časa kakor samo za eden teden, češ, da bi isto potem zahtevali tudi drugi deželni zbori, da je pa vladi njih sklicanje nemogoče, ker se vrši delegacijsko zasedanje in zborujejo tudi najvažnejši državnozborski odseki. Pač pa namerava vlada sklicati deželne zbore k daljšemu zasedanju meseca majnika.

Razpor med vlado in krščanskimi socialci.

Krščanski socialci so kar naenkrat postali nezadovoljni z Beckovo vlado in v njihovem glavnem glasilu „Reichspost“ je bilo čitati pretnjo, da bi znala stranka vsled tega pozvati svoja zastopnika v ministrstvu, Gessmanna in Ebenhocha, da odstopita. Razpor je nastal zaradi ustanovitve in ureditve novega delavskega ministrstva. Beck se je že začel pogajati s krščanskimi socialci in najbrž bo treba izdatnih koncesij, da se zopet pomire. Za Beckovo vlado ne bi bilo ravno najprijetnejše, ako bi mu odrekla krščanskosocialna stranka, ki je najmočnejša v državnem zboru, svojo podporo, in gotovo Beck ne bo štedil s koncesijami.

Hrvatska.

V nedeljo se je vršil v Zagrebu zaupni shod volilcev, na katerem so se določili koalicijski kandidati za mesto Zagreb. Kot kandidata sta bila izbrana dva dosedanja poslanca profesor dr. Šurmin in grof Miroslav Kulmer za prvi in drugi volilni okraj, za tretji pa Mate Huzjak, pristaš stranke prava, kot zastopnik obrtniškega stanu.

Kandidirali bodo gotovo vsi dosedanji koalicijski poslanci. O Supilu smo že poročali, da kandidira v Delnicah, znani pisatelj Babić-Gjalski kandidira v Petrinji. Hrvatska ljudska napredna stranka kandidira v čazmanskem okraju dr. Milana Heimrla. Novi vladni možje kandidirajo vsi.

In Lepa je postala kneginja: umrl je orel sivobradati za rano, zadano mu od sovražne strelice, in je zapustil hčeri beli grad, prostrano zemljo, slavo meča in zvestobo junakov.

Peli so pevci njeno hvalo, opevali so krasoto njenih lic in slavo njene čistosti: zakaj, kneginja Lepa je oholo zavračala vojvode in kneze, ki so jo prihajali snubit od vseh vetrov, po morju in po cestah suhe zemlje, prihajali in odhajali žalostnih lic.

Zaslišavši glas o njeni lepoti, se je oglasil zanjo mlad gotski vojvoda iz daljnega Rima. Prišel je, obstal je pred grajskimi vrati, a glej, pušica je udarila predenj, orožje je zazvenelo in rog je zabučal iz lin.

Strela srda se je ukresala v snubčevih očeh. Pognal je konja, da mu je zavihrala snežna griva, in ga je obrnil k ladjam nazaj.

A sedel ni spet pod blesteča jadra; vzel je široki meč iz rok oprode, pokril si je glavo z bojnim šlemom, in k naskoku je povedel svojce, ki so se usuli iz zmajeglavih bark, kakor se vrže ljuti roj sršenov iz razklanega ulja.

Hej, završel je bojni ples po skalah: kršna gruda se je opajala s krvjo junakov. Na mračnih krilih se je nosila smrt okrog zidov in je bratila duše padlih v hladnem objemu.

Tri dni in tri noči je divjalo klanje, treskal je meč ob ščit in bat ob šlem, švistele so strelice in so se zarivale junakom v bela grla; kri so pile pečine in so se je preopile, da je tekla dalje in je kalila in rdečila morske valove.

A zmagovala je premoč napadalcev; kakor se brani mrjasec v divji šumi proti jati tulečih psov, pa mu nazadnje opešajo moči in jame podlegati, strašen je še v poslednjem naporu svojega obupa, tako so omagovali junaki Lepe: neizprosno je vstajal pred očmi vsakaterega pogin.

Kneginji Lepi je trepetalo srce; vila je na ležišču biserne ude in je plakala z neutešnim plačem: sel za slom je prihajal z razsekanimi prsi in z okrvavljeno glavo, donašajoč obup in grozepolne vesti.

Tistikrat je pa vzniknil pred kneginjo zamorec divjega lica in iskrečih oči. Prekrižal je roki na prsih, sklonil je glavo pred vladarico, poljubil je tla in je vstal.

Ponudil ji je bodalo z zlatim ročajem in z dragulji obkovano.

„Pozdrav ti pošilja moj gospodar, kneginja Lepa, in to bodalo! Velel je vprašati, ga li poznaš?“

Prebledela je knjeginja Lepa; jek strahu se ji je izvil iz grla, zastrmele so ji solzne oči...

Šepetal je glas poslančev in njegovi pogledi so goreli. Lepa je bila spoznala bodalo; škrlaten mrak ji je vrvel pred očmi.

„Kralj morja ti pošilja svoj pozdrav; ti veš njegovo ime, knjeginja jasna... Od mesta do mesta gre s tiho grozo, s šepetom slove od ust do ust. Gusar Krut, kralj morja!“

„Naročil je moj gospodar, da je blizu s sto brodovi in z veliko silo oboroženih mož; nosil te je v srcu dolge dni, in ob sicilski obali je storil sklep, da se povabi k tebi v svate in te zasnubi s pravico gusarsko.“

„A videvši, da ti udirajo drugi snubci čez zidovje, ti sporoča moj gospodar, da stare Gote v prah in v kri, še preden zatone solnce in preden priplava mrak na perotih laških vetrov, ako mu obljubiš, da bo po dobljeni zmagi stražil sam v tvoji spalnici vso noč, dokler ti ne posije dan na dehteče lase in na ustne, sladke kakor kri, v jutranjem solncu prelita...“

V tihem kotu se je izgubil poslančev glas; njegove oči so žgale vladarico na povešenih vekah.

„Reci, suženj, gospodarju, da ga Lepa pričakuje...“

Utrgal se je glas iz težkih grudi; zamahnila je kneginja z roko, da želi ostati sama.

Odstranile so se služkinje; prekrižal je sel roke na prsih, sklonil je glavo pred vladarico, poljubil je tla in je šel na najvišji stolp: snel je svoj rdeči plašč in ga je

V zadnjem času je baje nastal razpor med banom Rauchom in ministrskim predsednikom Wekerlom zaradi novega hrvatskega ministra. Ban bi rad spravil na to mesto sedanjega velikega župana zagrebškega, Vučetića, dočim pa Wekerle protežira velikega župana Jellačića, ki je star komaj 28 let.

V nedeljo je delegat Supilo odkril dosedaj nepoznan, nov nameravan napad Madžarov na hrvatsko ozemlje. Madžarom gre zato, da bi zgradili večjo ladjedelnico, v kateri bi se lahko gradile tudi bojne ladje. Ker pa v Reki ni prostora, jim posebno ugaja bližnji bakarski zaliv, ki je kakor nalašč za ta namen. Wekerle in Košut sta torej obdelavala Supila, da bi Hrvatska odstopila celi bakarski okraj Madžarom, ki bi se pripojil Ogrski, kakor Reka. Ako bi Hrvatska tega ne hotela, naj bi se pa vsaj ta okraj dal Madžarom v najem za 99 let. Na tak način so si hoteli Madžari prilastiti zopet lep kos hrvatskega ozemlja. Supilo je ta naklep takoj pojasnil tedanji narodni vladi na Hrvatskem, pri kateri je zadela ta madžarska pohlepnost seveda na najsilnejše ogorčenje in odpor. In to je tudi dalo mnogo povoda, da je morala narodna vlada z banom Pejačevićem oditi. Supilova razkritja so umevno pobudila na Hrvatskem velikansko ogorčenje.

Prošli teden se je mudil v Gradcu podban pl. Czernkovich. Komaj je to izvedelo hrvatsko in srbsko dijaštvo, že se jih je zbrala pred hotelom „Steirerhof“ velika množica, ki je z žvižganjem in abcug-klici demonstrirala proti podbanu. Ko je ljudstvo, katerega se je takoj nabralo veliko število, izvedelo, komu velja demonstracija, jo je spremljalo s simpatijo in tudi redarstvo ni niti najmanj poseglo vmes. Po končani demonstraciji se je dijaštvo mirno razšlo. Czernkovich pač ni pričakoval v Gradcu takega sprejema.

Ogrska.

Katoliška ljudska zveza je imela v nedeljo v Budimpešti svojo ustanovno skupščino, katere se je udeležilo veliko število članov velikaške zbornice in visoke duhovščine. Podpredsednik državnega zbora Štefan pl. Rakovszky, znani zagrizeni sovražnik Hrvatov in drugih nemadžarskih narodnosti, je v dolgem govoru očrtal namene zveze ter želje in zahteve madžarskih katolikov. Hvalil je tudi grofa Apponyja kot branitelja madžarskega katolicizma. Papež je poslal zvezi svoj apostolski blagoslov. Pač mora res biti čudno to madžarsko katoličanstvo, katero kaže svojo krščansko ljubezen menda edino le v nasilnostih in zatiranju vsega, kar ni madžarsko. Slovaki bi pač največ mogli povedati o tej krščanski ljubezni madžarskih katolikov.

Trgovinska pogodba s Srbijo.

Časopisje je prineslo vest, da je trgovinska pogodba s Srbijo že gotova, da so se odstranila vsa nesporazumljenja in da se sme smatrati pogodbo za sklenjeno. Treba je le še določiti besedilo. Pogodba da je tarifna pogodba. Srbiji se dovoli, da sme vsako leto uvažati v našo državo 60 do 70 tisoč prašičev in 15 do 20 tisoč goveje živine. Vse postavke samostojnega srbskega carinskega tarifa se znatno zvišajo, a vendar v drugih stvareh ne bo zabranjevalnega vpliva, kakor edino le pri sladkorju in pivu, vendar se bo pa moglo uvažati še nadalje pivo boljših vrst. Tako so pisali razni časopisi, ali kakor je spoznati iz govora ministra zunanjih zadev, trgovinska pogodba s Srbijo še ni gotova stvar, kajti minister je povdarjal, da je treba rešiti še nekaj vprašanj agrarnega značaja in da je upati, da bo pogodba kmalu sklenjena. Zgoraj omenjena časniška poročila so bila torej prezgodnja. Vsekako pa je res želeti, da se pogodba čim prej sklene, kajti dobička ne bo imela od nje samo ena država, temveč obe, kajti tudi Avstrija je vezana za svoje proizvode na trg v Srbiji, kakor nasprotno Srbija v Avstriji.

Dnevne vesti.

— **Pozor na volilne imenike!** V nekaterih občinah so volilni imeniki že razpoloženi na vpogled, v nekaterih se pa razpolože v najkrajšem času. Volilci, posebno pa zaupniki naše stranke, preglejte pravočasno imenike in prepričajte se, ali ni izpuščen kak naš pristaš. V takem slučaju ne odlašajte z reklamacijo, da ne zamudite reklamacijskega roka in ne bo vaš trud zastonj. Pazite tudi, da ne bo vpisan v volilnem imeniku kak nevolilec, in zahtevajte v takem slučaju potom reklamacije izbris dotičnika iz volilnega imenika.

— **Nedeljski shod v Ribnici** je v splošnosti sijajno vspel. Kakor so se vsi shodi naše stranke vršili mirno in dostojno, bil bi tudi ta shod ostal brez hrupa in prepira, če bi ne prišel ribniški kaplan v svojem govoru po starem receptu naše klerikalne stranke na gotove osebnosti naših kandidatov, ki ne spadajo niti najmanj v politiko, ki so bile temveč navadna razžaljenja. Umevno je torej, da je našemu, kakor misli „Slovenec“, nerazsodnemu ljudstvu vendarle zavrela kri, in potegnili so se za čast občespoštovanega in zaslužnega kandidata in župana. Krivda za ta nastop zadene edino le nepremišljenega kaplana, ki se je seveda v svojem strahu takoj pričel opravičevati. Ni se zgodilo nič hujšega; naš kmet je pokazal, da obsoja vsa taka osebna žaljenja in da je tudi pripravljen eventuelno kaznovati nepremišljenega in predrznega žaljivca. To naj bo njemu in drugim njegove vrste v svarilo. Nas pa more ta odločen nastop volilcev le veseliti, ker nam kaže probujenost in odločnost našega kmeta, o katerem trdi „Slovenec“, „da bi kimali in ploskali, ko bi jim kedo očital: vi ste osli.“

— **„Ljudska volja“.** Pod tem naslovom priobčil je sobotni „Slovenec“ nek „dopis iz ribniške doline“, v katerem na dokaj neslan način hoče smešiti čut samostojnosti in neodvisnosti ribniškega kmeta, ki je že opetovano delal ljubljanskim klerikalnim mogotcem à la Šusteršič mnogo preglavic. V dopisu se sploh odreka ljudstvu samostojna volja, in dopisnik se povzpne na vrhunec nesramnosti, ko trdi, da bi na nedeljskem shodu zbrano ljudstvo „kimalo in še bolj ploskalo, ko bi jim kedo očital: vi ste osli!“ Dopisnik, ki je gotovo glavna oseba Šusteršičeve stranke v celi dolini, je tu nehote izdal, kako mnenje imajo klerikalni voditelji o našem kmetu, da ga imajo za popolnoma nerazsodnega, za moža, ki niti ne misli niti ne vpraša, kaj da je prav ali neprav, ki temveč kar na slepo prikima ali pa ugovarja, kakor je odločil to zadnji vpliv „gospodov“ na njega. Po tem načelu se je Šusteršičeva stranka vedno in povsod ravnala, agitatorje in udane hlapce se je pridobilo z lepimi nagradami, kmeta pa z obljubami, ki so posebno za časa volitev kar cepale kakor jeseni češplje s polnega drevesa, ki so pa ostale obljube tudi potem v mirnih časih, v časih ko so rasli dohodki, premoženje, vpliv in ošabnost onih klerikalnih voditeljev in velikih gospodov, ki so prišli do tega po kmetskih glasovih. To je ravno, kar smo od nekdaj na naših shodih povdarjali, zloraba našega kmeta v sebične in strankarske namene nekaterih gospodov, ki so slučajno sedaj na krmilu, to je vzrok, da se moramo upreti klerikalni samovladi. Zato je za kmeta edino potrebno in edino koristno, da si izbere take zastopnike, ki bodo smeli nastopati samostojno, ki se bodo smeli zavzeti za svoj stan, če bo tudi Šusteršič proti. Takih v klerikalni stranki ne bo našel naš kmet, ker se morajo tam pokoravati vsi „strankarski disciplini“, ki se pa po domače imenuje Šusteršič. — „Ljudska volja“ v ribniški dolini se je že parkrat javila na jako neljub način dr. Šusteršiču, Šukljeju in drugim gospodom. Zavedni kmetje teh krajev pa bodo poskrbeli, da bo ta „ljudska volja“ vkljub „Slovenčevemu“ norčevanju vendarle enkrat obveljala!

— **Drug veter, druga smer!** Odkar izhaja „Nova Doba“, se je kamniško „neodvisno“ glasilo „Naš List“ kaj malo pečalo z njo. Prvotno nekako zamerljivo preziranje — menda zaradi domišljene konkurence — se je tupatam po v dotičnem času vladajočem vplivu pri „Našem Listu“ spremenilo celo v odkrito nasprotstvo. No, zadnja številka se nam pa z nekako pretirano prijaznostjo približuje, tako da se človek nehote mora vprašati: zakaj? Nimamo nič proti temu, da se kdo po daljšem nasprotovanju vendarle pričenja strinjati z našim programom, da končno vendarle prizna upravičenje obstoja naše stranke; kar se nam zdi, z najmilejšim izrazom označeno, vsaj nad vse naivno, je trditev, da je na programu narodno napredne stranke od nekdaj naše geslo: „Gospodarski napredek nad vse! Vse delo zanj! Boj izkoriščanju in korupciji!“ Če bi namreč to geslo res bilo v programu dela naše liberalne stranke, bi pač morala začeti delo proti korupciji v svoji lastni sredi, to je tam, kjer vlada največ korupcije. Da je tudi pojem gospodarskega napredka našel najmanj razumevanja ravno v naši narodno napredni stranki, uči njena žalostna zgodovina in njen sedanji brezupni položaj. „Naš List“ naj bo uverjen, da bomo znali varovati, kakor do sedaj, tako tudi zanaprej svojo samostojnost in da ne bomo niti eni niti drugi naših obstoječih strank na ljubo krenili niti za korak od poti, ki smo si jo začrtali. To naj bo posebno povedano „Našemu Listu“, ki je tudi svoječasno nastopal proti korupciji, ki je ravno s tega stališča svoje dni napadal z vso pravico kar najostreje dr. Tavčarja in še nedavno dr. Trillerja, ki pa sedaj svojim potrpežljivim čitateljem in volilcem ljubljanskim priporoča ta dva „vzorna“ moža kot edina in najsposobnejša, da bosta zastopala Ljubljano v deželnem zboru. Sapienti sat!

— **Klerikalci smo!** Klerikalci niso mogli najti v naši stranki, njenem programu in delovanju, ničesar, kar bi se dalo v volilnem boju izrabljati proti nam, treba je bilo iznajti nekaj, kar bi se nam podtaknilo in bi se potem dalo vreči med ljudstvo, kakor se vrže kost pred tropo gladnih psov, in iznašli so, da smo — liberalci, da je naša stranka liberalna itd., dasiravno vedo sami najboljše, da to ni bilo nikdar in nikoli res. Nasprotno pa je torkov „Slovenski Narod“ zopet poučil svoje bralce, da smo vsaj „skriti zavezniki klerikalcev“, torej pravzaprav klerikalci, ki se pa najbrž ne upajo javno pokazati svojega klerikalizma. Pravi namreč, da nas kot „prijatelje klerikalcev“ boli, da se idrijski napredni volilci razlikujejo od različnih „backov“ v tem, da svobodno določajo svoje kandidate, najbolj pa da nas to boli, da ne bo več zastopal Idrije dekan Arko, torej klerikalec. Ne bi sicer omenjali tega, storili smo to le zato, ker smo sedaj „prepričani“, da bo prihodnjo nedeljo gotovo dotični gospod, ki je prošlo nedeljo v Ribnici s prižnice doli odvračal ljudstvo od našega „liberalnega“ shoda, z istega mesta lojalno popravil svojo zmoto ter pojasnil, da shod S. G. S. ni bil „liberalen“ shod, temveč „klerikalen“ ter da obžaluje, da je odvračal ljudstvo od njega. Prepričani smo tudi, da g. kapelanu Orehku ne bo več treba hoditi po informacije proti naši stranki k svojemu predniku, ki je sedaj na Vrhniki, temveč bo odslej vse svoje moči posvetil zagotovitvi zmage kandidatov Rusa in Merharja in deloval pri vodstvu S. L. S. nato, da se odpovesta kandidaturi Jaklič in Bartol na korist svojih „klerikalnih prijateljev in zaveznikov“ Rusa in Merharja. Da bo to tembolj gotovo, naj tudi iz dna svoje „klerikalne“ duše izpovemo, da nikakor ne verjamemo „Narodu“, da je sprejel učitelj Gangl v Idriji kandidaturo na program liberalne stranke, temveč da kandidira na svoj samostojen program ter da potemtakem tudi zasluži, ako ne več, vsaj ime „prijatelja in zaveznika klerikalcev“. Da proti takemu nismo in ne bomo spletkarili, kakor nam očita „Narod“, je potem umevno samo ob sebi. — Amen.

---

privezal na dolgo kopje, da je zaplapolal v vetru, viden daleč naokrog, tja do meje obzorja, odkoder so se bliskoma pognala bela jadra Krutovih brodov.

Zavrvelo je med sovražniki in z dvojno besnostjo so zatulili rogovi.

Prišumele so gusarske barke, tiho, v smrten molk zavite, kakor zadrvi besna zver nad svojo žrtev, z z resno naslado in s kriviljnim gnevom, ki se zaprt kopiči v osrčju.

Tresk brodov, žvenket orožja, jek umirajočih, pobitih, klanih, trganih na kose, davljenih za grlo in za prsi, pljusk valov, krik borilcev se je mahoma zlil v eno samo nebrzdano reko glasov.

Krvava je bila gotskemu vojvodi poroka: zabodel ga je Krut s svojo lastno roko, stopil mu je z nogo na tilnik in mu je pritisnil obraz v okrvavljeno prst; zagrabil ga je za rumene lase in mu je odsekal glavo. Zazijalo je krvavo lice vrhu gusarske sulice in vojske se je polotil strah.

* * *

Trepetala je Lepa v belem gradu.

„Idi, golobica, v stolp na svetle line in pridi povedat, kaj se spodaj godi!“ je velela služabnici.

Steklo je dekle in je prišlo:

„Slava bogovom, vladarica. Padajo visoki šlemi, v morje teče gotska kri! Slava bogovom!“

„Slava bogovom!“ In v burni radosti je kneginja sklenila roke. Kaj rešitev! Ali je sploh mislila nanjo, ves ta čas med bitko? Videla bo njega, pa naj si umrje od njegove roke.

Velela je nakititi spalnico, zakaj bližal se je večer in sladko so dihali vetrovi iznad morja. S cvetjem in z lovorikami so ovili bele stebre; po blazinah so nasuli svežih rož, in z dišečim oljem so poškropili tlak.

Potihnil je bojni hrup, na linah so zaukali rogovi.

Zadoneli so koraki na hodniku: žvenket orožja in zamolkel šum glasov. Od zunaj polje val mraku skozi stebrenike. Lepa gine in koprni... Sedaj!

Široko se odpro oči, upro se v odgrnjen vhod, napno se v studeni grozi in zasteklene.

Iztrga se ji krik, iz besne bolesti, in utone v mrak.

Prišel je Krut, ženin sladki, v vsakih sanjah objemani, vse dni in vse noči pričakovani. Prišel je: mrzel z razklanim čelom, na štirih sulicah je prišel.

Prišel je, Lepa, na tvoje biserne grudi, in s srčno krvjo si je namazilil temne lase, valovečo brado in junaške roke. Prišel je...

Kneginja je padla na kolena, pokleknila je k truplu gusarja in njene ustnice so se mu vsesale na okrvavljeno lice.

In mrtvo so jo dvignili strežaji.

Zdaj se vozita po morju, na ognjeni barki, in kadar se prikažeta takrat ni dolgo, da pogine hraber junak sloveč nad vodo in nad zemljami, da pade od sovražnikove roke.

In včeraj, kraj morja gredoč, sem videl, kako so se razprostrli oblaki, na morski peni se je zibal ognjeni brod gusarja Kruta. Jadrno je drvil mimo in je izginil za rtom.

Da, videl sem ga, tako mi Svetovita višnjega in Morane črne!

Zamrli so glasovi pesmi, motajoč se v enakomernem toku iz pevčevih prs; utrgal se je strune zadnji jek.

In tisti hip je planil po koncu najboljši prijatelj glavarja; ubil je glavarja njegov prijatelj, in njega je zdaj objela ljubimka.

Zapele so čaše, zažvenketalo je orožje, zazibal se je smeh od sten do sten.

Morje tuli do neba, morje, večno morje! Gorje mu, kdor je nocoj na valovih: ribiča ne otmo trgajoča se jadra, niti ne rešijo oholega kupca škripajoča vesla sužnjev, besnečih od smrtne groze in priklenjenih na galejne klopi.

— **Kandidature.** Liberalna stranka, ki se je na Notranjskem nadela ime „Kmetske stranke“ je postavila svoje kandidate. Za volilni okraj Idrija-Vipava je bil proglašen kandidatom Kajetan pl. Premerstein v Jeličnem vrhu, za postonjski volilni okraj, ki obsega sodne okraje Logatec, Cerknica, Lož, Postojna, Senožeče in Bistrica in voli dva poslanca, se je za sedaj postavil samo eden kandidat, Jožef Čuček iz Knežaka, drugega kandidata postavijo Logatčani. Klerikalna stranka kandidira v tem okraju Drobniča.

— **Simona Gregorčiča spominski večer,** ki ga je ponovila v nedeljo Glasbena Matica v veliki dvorani Uniona, je veličastno uspel. Prave triumfe je žel zbor Glasbene Matice in ž njim mojster Hubad. Skladbam, ki so že preživele človeško dobo, zna Hubad pridobiti novih nians, novih učinkov. Znamenje je to velike njegove umetnosti, pa tudi znamenje, da ima slovanska glasbena literatura nekaj del, ki so klasične vrednosti in ki bi bili biseri vsake druge glasbene literature. Izmed novih kompozicij so najbolj ugajale H. Sattnerjeva „O nevihti“, Aljaževa „Na dan“, Michlova „Človeka nikar“, Adamičeva „Ob zibeli“, Foersterjeva „Naša zvezda“ in R. Savinova „Kropiti te ne smem“. Splošno največ učinka na občinstvo pa sta napravili Vilharjeva „Oj z bogom, ti planinski svet“ in večno mlada Nedvedova „Nazaj v planinski raj“. Kot solista sta se odlikovala bariton zagrebške opere g. Vuković in stari naš znanec g. Camarotta. Oba sta bila izvrstno disponirana, žal, da sta pela premalo slovensko. Izboren spremljevalec na klavirju je bil g. Niko Štritof. Matica ima v svojem zboru lep glasovni materijal, nekoliko slabejši napram ostalim glasovom je sopran. Svojemu vodji sledi zbor s točnostjo, za katero bi ga zavidal marsikateri zbor na svetu, kar priča poleg izvrstne šole o veliki marljivosti, nesebični požrtvovalnosti in o vztrajnosti, ki jo je treba občudovati. — Udeležba na koncertu je bila povoljna, kljub vsemu. Značilno je, da se je koncerta udeležilo prav mnogo duhovnikov, prav vkljub vsemu. Čast jim! Navzočima skladateljema Aljažu in Sattnerju je občinstvo prirejalo burne ovacije. Da je prof. Ilešičev krasni govor zopet napravil globok vtis, tega ni treba posebej poudarjati. Saj pa to ni bil spominski govor, kakor jih čujemo običajno, bil je pesniško navdahnjen himnus, poln globokih misli, razsvitljen z utrinki iz slovenskega slovstva in polpretekle zgodovine naroda slovenskega. Hitro so menjavale podobe in pripodobe, da si jim komaj sledil, a tvoj duh je zopet sladko se odpočival na verzih Gregorčičevih, ki jih je govornik vpletal v svoj govor. Lep večer je torej bil! Spominski večer pesniku, miljencu našega naroda, večer kakor si vrednejšega njegovemu spominu ne moremo misliti. Pa tudi redka je glasbena literatura, ki zamore koncertni program enega večera izpolniti na besede samo enega svojega pesnika Slovenci pa so ob teh spominskih večerih le dokazali, da niso vredni Simona Gregorčiča, da niso zreli še zanj . . . Če je konstatirati, da so na obeh večerih ravno prvi sedeži kazali odlične praznote, potem smo dobili nov dokaz, v katerih krogih iščimo nedostatek izobrazbe — ne samo glasbene — in kulture. Tu je predvsem zastaviti naše delo!

— **Akademija.** Tako srečno započeta vseučiliška predavanja v lanskem letu se letos nadaljujejo. V soboto, 1. svečana ob 8. uri zvečer v Mestnem domu je prvo tako predavanje. Predava vseučiliški profesor v Zagrebu g. dr. Hinko Hranilović o geografiji in geografičnem položaju jugoslovanskih zemelj. Vstopnina 20 h za osebo. Dijaki in delavci prosti.

— **Več blata!** je vzkliknil kolesar, ki je padši s kolesa razbil glavo ob kamenju na cesti, dočim so noge, s katerimi je lopnil v kup blata, ostale cele. Tako si menda misli tudi ljubljanski magistrat, skrbeč za telesni blagor p. n. ljubljanskih meščanov, in prepričani smo, da bo dal po ulicah navoziti v najkrajšem času lepega, mehkega blata, da se ne bodo ljudje pobijali ob trdem uličnem kamenju. Seveda je z vso strogostjo obsojati onega nesramnega hudomušneža, ki je trdil, da so danes le zato zaprli ulico ob začetku Gradišča, da ne bi kdo utonil v blatu. Zapreti bi se moralo takega falota. Upamo, da se to tudi zgodi v blagor občine in njenih občanov.

— **Pevsko društvo „Ljubljana“** priredi dne 2. februarja svojo maskarado pod naslovom „otvoritev belokranjske železnice“ v veliki dvorani botela Union. Začetek ob $^1/_2$ 8 zvečer. Vstopnina za osebo 1 K, po polnoči 2 K. Sodeluje godba 27. pešpolka. Maskam je dovoljen vstop le proti izkazu vabila. Predprodaja vstopnic v trafiki hotela Union.

— **Železničarski ples** prirede uslužbenci c. kr. državne in c. kr. privil. južne železnice v Ljubljani v soboto dne 1. februarja 1908 v kazinskem steklenem salonu. Začetek ob 8. uri zvečer. Svira vojaška godba c. in kr. pešpolka št. 27. — Zakaj ravno v kazinskem salonu?

— **Tridneven kmetijski tečaj na Grmu** priredi vodstvo kranjske kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu od 10. do 12. februarja t. l. Pouk se bo vršil vsak dan od 9. do 12. dopoldne in od 2. do 4. popoldne in bo združen s praktičnimi razkazovanji. Pouk bo brezplačen in se ga more udeležiti vsak odrasel kmetovalec, oziroma gospodinja. Dopoldne se bo poučevalo o času potrebnih vprašanjih iz kmetijstva, popoldne pa o kmetijskem zadružništvu. Natančneji spored bo naslednji: **V ponedeljek,** 10. februarja: Dopoldne od 9. do 12. Pridelovanje krme. Setev detelje in trave na njivah. Naprava novih travnikov. Nakup deteljnega in travnega semena. Popoldne od 2. do 4. Zadružništvo. Kmetijske nakupovalne zadruge. **V torek,** 11. februarja: Dopoldne od 9. do 12. Živinoreja. Reja in krmljenje molznih krav. Goveji hlevi. Popoldne od 2. do 4. Živinorejske zadruge, s posebnim ozirom na prašičorejske in perutninarske zadruge. **V sredo,** 12. februarja: Dopoldne od 9. do 12. Mlekarstvo. Prodaja svežega mleka. Ravnanje z mlekom. Izdelovanje presnega masla. Popoldne od 2. do 4. Mlekarske zadruge. — Kdor se želi udeležiti tečaja, naj to naznani vodstvu šole po dopisnici. Vodstvo kranjske kmetijske šole na Grma, dne 22. januarja 1908.

— **Slovensko trgovko društvo v Celju** priredi svoj plesni venček dne 2. svečana v veliki dvorani Narodnega doma v Celju na korist fondu za ustanovitev trgovske bolniške in podporne blagajne za Spodnje Štajersko. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 2 K, za obitelj do 3 oseb 5 K. Vstop je dovoljen samo vabljenim.

— **Nesreča na Vrbskem jezeru.** Vzlic temu, da so oblasti in časopisje svarili občinstvo, da naj ne hodi na jezero, ker led še ni dovolj močan, je šlo v nedeljo vendar večje število ljudi na jezero pri Krivi Vrbi, med njimi tudi neki dr. Hans Hock iz Beljaka, kateremu se je led udrl in ga ni bilo mogoče več rešiti. Rešili so komaj še nekega inženerja, ki mu je hitel na pomoč. Tako ne more biti niti enega leta, da ne bi Vrbsko jezero dobilo svoje žrtve.

— **Tržaški škof Nagl — za Slovence.** Malo čudno se to sliši in nepojmljivo je skoraj človeku, ki poznava nemško narav, ali vendar se zagotavlja z gotove strani, da je izdal pred kratkim tržaški škof Nagl neki ukaz na italijansko duhovščino, ki prav posebno kaže, kako naklonjen je Nagl slovenskemu ljudstvu in slovenskemu jeziku. In res, ta naklonjenost je naravnost velikanska, če se pomisli, da je Nagl zaukazal, da naj se italijanski duhovniki nauče slovenščine. Tako bi človek seveda mislil na prvi pogled. Če si pa ogledamo stvar nekoliko bližje, se nam pa pokaže ta škofova naklonjenost v drugi luči: škof Nagl ima pač namen, namestiti italijanske duhovnike, ki bi se naučili slovenščine, v slovenskih krajih, ljudi, ki bi bili v srcu Italijani, najhujši nasprotniki slovenskega ljudstva in bi slovenščino rabili edino le zato, da bi odvrnili ljudstvo od narodnega dela ter je počasi dovedli do one narodne mlačnosti, v kateri je narodnemu nasprotniku potem omogočen naskok na dotedaj nepristopno ozemlje. Izgovor, da ni slovenske duhovščine, zadene le škofa samega, ki s svojim protinarodnim delovanjem odvrača od vstopa v bogoslovje vsakega, ki le količkaj čuti narodno in izpoznava, da bi moral svojo narodno zavednost ukloniti škofovemu protislovenskemu pritisku. Nemec ostane Nemec, pa naj zavzema to ali ono mesto, in škofu Naglu je bil in bo vedno ljubši Italijan kakor pa Slovenec, saj se Nemcem Italijana ni bati, dočim smo pa ravno mi Slovenci tisti, ki zapiramo Nemcem pot do Adrije. Naglova politika je torej prav v zmislu nemškega programa in Nemci imajo v njem ob Adriji najboljšega pomočnika svojim težnjam proti jugu. Kako se tako delovanje strinja s poklicom katoliškega škofa, nam ostane seveda neumljivo.

* **Zanimiva operacija.** V Londonu so pretekli petek operirali neko tuberkulozno žensko, katere bolezen je že tako napredovala, da so ji zdravniki prisodili le še par tednov življenja. Prežagali so ji par reber ter nato kirurgičnim potom odstranili bolni del pljuč. Pri tej operaciji je rabil dotični kirurg neko zdravniško orodje, ki je tako urejeno, da obenem tudi ustavi kri, kar je bilo dosedaj nepremagljiva ovira za enake operacije. Operacija se je popolnoma posrečila.

* **Nazoren poduk.** V nekem moravskem mestu se je vršil shod ljudstva, pri katerem se je razpravljala važnost šolskega poduka v materinem jeziku. Neki govornik je nastopil ter začel govoriti mažarski. Poslušalci so bili takoj pokonci in so klicali, da naj govornik govori češki; ker ga nihče ne razume. A govornik je govoril naprej, dokler ga niso z velikim hrupom prisilili, da je moral nehati. Govornik je pa poslušalcem rekel: Hotel sem vam samo pokazati, kako neznosno je poslušati jezik, ki ga ne razumemo in zdaj pa pomislite, da otroci, ki se pošiljajo v nemške šole, morajo dolgo potrpežljivo poslušati neznan jim jezik; premišljajte njih mučenje in pošiljajte češke otroke samo v češke šole.

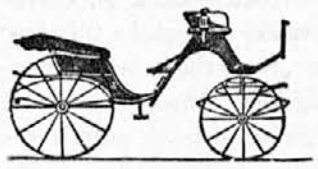

Svojo bogato zalogo

VOZOV

novih in že rabljenih priporoča

izdelovatelj vozov

FRAN VISJAN

v Ljubljani, Rimska cesta št. 11.

Ustanovljeno 1842. Telefon štev. 154.

BRATA EBERL

Tovarna oljnatih barv, lakov in firneža. Slikarija napisov. Dekoracijska, stavbinska in pohištvena pleskarija. Električni obrat.

Prodajalna: **Miklošičeva cesta 6** nasproti hotela „Union“.

Delavnica: **Igriške ulice 6** **Ljubljana.**

Prva

domača dolenjska žganjarna

Ivan Rakoše i. dr.

Straža-Toplice

priporoča

Slivovko navadno		K 1·—	lit.	Tropinovec navad.		K 1·—	lit.
„	III.	„ 1·10	„	„	III.	„ 1·10	„
„	II.	„ 1·30	„	„	II.	„ 1·20	„
„	I.	„ 1·50	„	„	I.	„ 1·40	„
Drožnik	III.	„ 1·30	„	Brinjevec	III.	„ 1·40	„
„	II.	„ 1·50	„	„	II.	„ 1·80	„
„	I.	„ 1·80	„	„	I.	„ 2·—	„

Vinsko žganje (konjak) od 3 do 8 K = $^7/_{10}$ litra.

Specijaliteta **‚Slovenec‘** narodna grenčica narodni liker od K 1·10 do K 1·20 liter.

Destilacija vsakovrstnih najfinejših likerjev od K 1·— do K 1·60 liter.

Uvoz in izvoz čajnega ruma od K 1·— do K 2·— liter i. t. d., i. t. d.

Odpošilja se v steklenicah, zabojih in sodih, ter se prazna nepokvarjena posoda sprejme nazaj v račun in sicer steklenice 10 vin. komad in sodi 5 vin. liter franko Straža-Toplice. Na zahtevo se pošljejo vzorci brezplačno!

Podružnica v Celovcu

Delniška glavnica: **2,000.000 kron.**

Rentni davek plačuje banka sama.

Ljubljanska kreditna banka

v Ljubljani

obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun od dne vloge do dne vzdiga

po $4^1/_2$%

Sprejema zglasila za subskribcijo deležev Hotel. družbe z o. z. Triglav po 500, 1000, 5000 in 10.000 K

Podružnica v Spljetu

Reservni fond: **200.000 kron.**

Rentni davek plačuje banka sama.

Svoji k svojim! Kupujte samo pri narodnih tvrdkah! Trgovci, ne naročajte blaga pri protislovanskih tvrdkah!

Odgovorni urednik: Franjo Feldstein. Izdaja konzorcij „Slov. gosp. stranke“. Lastnina „Slov. gosp. stranke“. Tisk „Učiteljske tiskarne“ v Ljubljani.